

Інформація про здійснення органами виконавчої влади державної регуляторної політики у 2021 році

Державною регуляторною службою України (далі – ДРС) проведено аналіз дотримання органами виконавчої влади вимог законодавства про державну регуляторну політику у 2021 році в порівнянні з іншими періодами на етапах:

- планування регуляторної діяльності;
- підготовки проектів регуляторних актів, їх обговоренні та погодженні;
- прийняття регуляторних актів;
- відстеження результативності дії регуляторних актів;
- перегляду регуляторних актів.

У 2021 році відбулось незначне зростання рівня відповідності регуляторної діяльності органів виконавчої влади затвердженим планам діяльності з підготовки проектів регуляторних актів (далі – план).

Варто зазначити, що протягом останніх трьох років поспіль спостерігається стала тенденція підвищення цього показника.

Так, при поданні на погодження до ДРС:

- у 2019 році - лише 69 відсотків проектів регуляторних актів центрального рівня відповідали принципу передбачуваності (були належним чином заплановані);
- у 2020 році – майже 73 відсотків;
- у 2021 році цей показник зріс до **78 відсотків**.

Підвищення рівня відповідності регуляторної діяльності затвердженим планам пояснюється таким:

- зменшенням кількості порушників серед регуляторних органів центрального рівня, у яких **50% та більше проектів** регуляторних актів, поданих на погодження, не були включені до відповідних планів (з *10 регуляторних органів у 2020 році до 5 у 2021 році*). Зокрема, з відповідним порушенням здійснювали свою регуляторну діяльність Укравтодор, МОЗ, СБУ, НКРЕКП, Нацдержслужба;
- підвищенням кількості регуляторних органів центрального рівня, регуляторна діяльність яких провадилась **виключно у відповідності із затвердженими планами**, у два рази в порівнянні з кожним роком (з *7-ми у 2019 році до 14-ти у 2020 році та до 30-ти у 2021 році*). Зокрема, у 2021 році розробку проектів регуляторних актів у відповідності з затвердженими планами здійснювали МВС, Міноборони, Мінмолодьспорт, ДСНС, Міненерго, Мін'юст, Держгеонадра, Державіаслужба, Держмитслужба, Держприкордонслужба, Держатомрегулювання, МКІП, Держфінмоніторинг, КРАІЛ, НКРЗІ, АМК, Держлісагентство, ПФУ, Держенергонагляд, Держрибагентство, Держводгосп, Держлікслужба, Держенергоефективності,

Держпраці, Держаудитслужба, Держспецзв'язку, ДКАУ, Держкіно, АРМА, ФССУ.

Також на регіональному рівні лише у Запорізькій, Полтавській та Хмельницькій областях було виявлені факти розробки проектів регуляторних актів без дотримання принципу передбачуваності.

Рівень системності підходу центральних органів виконавчої влади до процесу планування регуляторної діяльності дещо погіршився у порівнянні з 2020 роком.

Так, якщо упродовж 2020 року кількість проектів регуляторних актів центральних органів виконавчої влади, включених до планів зростає лише у 1,7 разів, то у 2021 році кількість проектів регуляторних актів, включених до планів, зростає у 2,2 рази (з 524 проектів регуляторних актів, включених до планів регуляторними органами на початок року, до 1148 проектів регуляторних актів – на кінець року).

Водночас на центральному рівні зменшилась кількість регуляторних органів, плани діяльності з підготовки проектів регуляторних актів яких протягом року зазнали мінімальних змін (в межах 15-20 відсотків), або взагалі залишились незмінними.

Зокрема упродовж 2021 року на рівні центральних органів виконавчої влади зазнали мінімальних змін або взагалі залишились незмінними плани діяльності з підготовки проектів регуляторних актів 10-ти (у 2020 році – 12-ти) органів виконавчої влади, а саме: АМКУ, Держспецзв'язку, Держекоінспекції, НКРЗІ, Держлісагентства, Держекспортконтролю, ДСНС, ФССУ, ДКАУ, Держкомтелерадіо.

Водночас у окремих центральних органів виконавчої влади рівень системності підходу до здійснення планування регуляторної діяльності залишається низьким. Так, кількість проектів регуляторних актів, включених до плану діяльності з підготовки проектів регуляторних актів протягом року у Мінекономіки зростає з 19 до 121 проектів регуляторних актів, у Міненерго - з 25 до 51, у МОН - з 15 до 51, у МОЗ – з 44 до 110, у Мінрегіона – з 30 до 76, у Мінфіна - з 26 до 64, у Мінцифри – з 8 до 29.

Відповідно до вимог Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» (далі – Закон) органами виконавчої влади здійснено планування діяльності з підготовки проектів регуляторних актів на 2022 рік. Загальна кількість проектів регуляторних актів, запланованих органами виконавчої влади до розробки у 2022 році, становить 748 проектів регуляторних актів (у 2020 р. – 656), з яких розробку 615 проектів (у 2020 р. – 524) планують здійснити органи виконавчої влади центрального рівня, 133 проекти органи виконавчої влади місцевого рівня (у 2020 р. – 132).

Водночас три регуляторних органи центрального рівня (Мінцифра, Мінінфраструктури, МОЗ) планування діяльності з підготовки проектів регуляторних актів на 2022 рік здійснили з порушенням визначених Законом термінів. Варто зазначити, що Мінцифри вже третій рік поспіль планування діяльності з підготовки проектів регуляторних актів провадить з відповідним порушенням термінів.

Планування діяльності з підготовки проектів регуляторних актів на 2022 рік з дотриманням вимог та термінів, визначених Законом, здійснено:

- на центральному рівні – 40 центральних органів виконавчої влади (у 2020 році – 34-ма, у 2019 році – 30-ма центральними органами виконавчої влади);
- на регіональному рівні, як і минулого року – 23-ма облдержадміністраціями та КМДА.

Затверджені плани центральних та місцевих органів виконавчої влади розміщені на офіційних вебсайтах відповідних органів виконавчої влади.

Двома регуляторними органами центрального рівня (НКРЕКП та Пенсійним фондом України) та трьома облдержадміністраціями (Сумська, Житомирська, Чернігівська) повідомлено, що у 2022 році розробка проектів регуляторних актів не планується. У разі виникнення потреби у розробці проектів регуляторних актів відповідні плани будуть затверджені.

У 2021 році, порівняно з 2020 роком, на 10 відсотків зменшились обсяги розробки проектів регуляторних актів. Зокрема, протягом 2021 року центральними та місцевими органами виконавчої влади розроблено та подано на погодження до ДРС 684 проектів регуляторних актів, як у 2020 році – 757 проект.

При цьому, кількість проектів регуляторних актів, розроблених та поданих на погодження до ДРС центральними органами виконавчої влади зменшилась на 5% (з 645 проектів регуляторних актів у 2020 році до 614 – у 2021 році), а кількість проектів регуляторних актів, розроблених місцевими органами виконавчої влади, зменшилась майже на 37% (з 111 проектів регуляторних актів у 2020 році до 70 – у 2021 році).

Варто зазначити, що зменшення кількості проектів регуляторних актів, розроблених місцевими органами виконавчої влади спостерігається вже третій рік поспіль. Загалом за останні три роки щорічні обсяги розробки проектів регуляторних актів місцевими органами виконавчої влади скоротились майже у 2 рази:

- у 2019 році – 139 проектів;
- у 2020 році – 111 проектів;
- у 2021 році – 70 проектів.

Зниження регуляторної активності місцевих органів виконавчої влади є результатом проведенням в Україні реформи адміністративно-

територіального устрою, в ході якої у 2020 році кількість «потенційних» регуляторних органів, зокрема районних державних адміністрацій, скоротилась у 3,6 рази – з 490 до 136.

До того ж місцевими органами виконавчої влади Волинської, Донецької, Житомирської, Одеської, Тернопільської, Харківської, Чернівецької областей протягом 2021 року не подано до ДРС жодного проекту регуляторного акта.

Найбільш активними розробниками проектів регуляторних актів серед місцевих органів виконавчої влади, що подавали на погодження до ДРС проекти регуляторних актів, протягом 2021 року є: Черкаська (16 проектів регуляторних актів), Вінницька (9 проектів регуляторних актів), Хмельницька (7 проектів регуляторних актів) області та КМДА (15 проектів регуляторних актів).

У 2021 році суттєво покращився загальний рівень відповідності проектів регуляторних актів вимогам та принципам державної регуляторної політики.

Зокрема, кількість прийнятих ДРС рішень про відмову в погодженні проектів регуляторних актів, які не відповідали принципам державної регуляторної політики, знизилась з 26,7% у 2019 році до 20,3% у 2020 році, а в 2021 році – до 19%.

Так, у 2021 році із загальної кількості 684 проектів регуляторних актів, що надавались на погодження їх розробниками до ДРС відмовлено в погодженні лише щодо 121 проекту, у тому числі 108-ми проектів, розроблених центральними органами виконавчої влади та 13-ти проектів місцевих органів виконавчої влади.

Покращення якості регуляторної діяльності зумовлено системним та послідовним наданням ДРС «адресних» консультацій представникам органів виконавчої влади на етапі розробки та надання на погодження до уповноваженого органу проектів регуляторних актів.

Так, протягом 2021 років спеціалістами ДРС проведено понад 1700 консультацій, що сприяло зростанню кількості проектів регуляторних актів, які відповідали принципам державної регуляторної політики.

Відтак у 2021 році в цілому по Україні:

- більш ніж на 25% зросла питома вага АРВ, які на момент подання їх до ДРС відповідали вимогам Методики (з 56 % у 2020 році до 81% у 2021 році);

- майже на 5% зросла питома вага АРВ, щодо яких розробниками проведено М-тест, з тих що потребували вимірювання впливу на суб'єктів малого підприємництва (з 86,9% у 2020 році до 91,9% у 2021 році).

Варто зазначити, що здійснення АРВ відповідно до вимог Методики сприяє зменшенню втручання державних органів у діяльність суб'єктів господарювання, усуненню бар'єрів, у тому числі адміністративних, для ведення бізнесу шляхом всебічного обґрунтування розробниками ефективності запропонованого державного регулювання.

Послідовно незмінною лишається принципова позиція ДРС в частині залишення без розгляду проектів регуляторних актів, що не оприлюднені у порядку, визначеному Законом, сприяє зростанню рівня дотримання органами виконавчої влади процедур з оприлюднення проектів регуляторних актів.

Позитивним є те, що упродовж 2021 року з причин порушення вимоги процедури оприлюднення ДРС було залишено без розгляду майже удвічі менше проектів регуляторних актів центральних органів виконавчої влади. Проектів місцевих органів виконавчої влади, наданих до ДРС з причин недотримання вказаних вимог не виявлено. Для порівняння, у 2020 році з аналогічних причин було залишено без розгляду 45 проектів регуляторних актів (42 проекти - центральних органів виконавчої влади та 3 проекти – місцевих органів виконавчої влади), а в 2021 – лише 23 проекти центральних органів виконавчої влади.

Так, на рівні центральних органів виконавчої влади у 2021 році питома вага проектів регуляторних актів, залишених ДРС без розгляду через порушення розробниками принципу прозорості та врахування громадської думки, зменшилась майже на 3 % (з 6,5% – у 2020 році до 3,7 % – у 2021 році), а кількість «розробників – порушників» зменшилась до 12 регуляторних органів (проти 19 регуляторних органів – у 2020 році).

Водночас у регуляторній діяльності 9 міністерств та відомств (Мінекономіки, МОН, МОЗ, Мінсоцполітики, Мінцифри, Міндовкілля, Мінфін, Держекоінспекція, СБУ) відповідні порушення вимог Закону виявлені вже другий рік поспіль.

У 2021 році суттєво покращився загальний рівень відповідності проектів регуляторних актів вимогам та принципам державної регуляторної політики.

Зокрема, кількість прийнятих ДРС рішень погодження проектів регуляторних актів, які відповідали принципам державної регуляторної політики у 2021 році, склала 81% (у 2020 році – 79,7%).

Так, якщо на рівні центральних органів виконавчої влади відсоток проектів регуляторних актів, які відповідали принципам державної регуляторної політики, дещо збільшився (з 79% від загальної кількості розроблених у 2020 році до 81,2% - у 2021 році), то на рівні місцевих органів виконавчої влади цей показник дещо знизився (з 84% від загальної кількості розроблених у 2020 році до 80,9%).

До того ж на рівні центральних органів виконавчої влади у 2021 році більш ніж у двічі зросла кількість регуляторних органів, всі проекти яких були розроблені виключно з дотриманням вимог та принципів державної регуляторної політики (з 9-ти регуляторних органів у 2020 році до 19-ти регуляторних органів - у 2021 році). Так, виключно з дотриманням вимог та принципів державної регуляторної політики у 2021 році здійснювали регуляторну діяльність МКІП, Мін'юст, Мінмолодьспорт, НКРЗІ, Держрибагентство, Держводагентство, Держатомрегулювання, Держаудитслужба, Держенергонагляд, Держприкордонслужба, Держлікслужба, Держпраці, ПФУ, Дежавіаслужба, КРАІЛ, Держкіно, ДКАУ, Держфінмоніторинг, ФССУ.

При цьому, якщо за результатами опрацювання проектів регуляторних актів центральних органів виконавчої влади 81,2% проектів було визнано такими, що відповідають принципам державної регуляторної політики, то у ДСНС відповідний показник становив лише 33%, у Мінстратегпрома 56%, Міноборони 60%, МОЗ 73%, Мінспоцполітики 74%, ФДМУ 78%.

З метою недопущення запровадження регулювань, наслідком прийняття яких могло стати погіршення умов провадження господарської діяльності та створення передумов для зловживань в окремих сферах господарської діяльності, ДРС було відмовлено в погодженні низки проектів регуляторних актів, розроблених центральними органами виконавчої влади.

Серед них, зокрема:

- ✓ проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2016 р. № 166», розробником якого виступало Мінекономіки.

Проектом постанови пропонувалося внести зміни до Порядку функціонування електронної системи закупівель та проведення авторизації електронних майданчиків з метою забезпечення належного функціонування електронної системи закупівель, забезпечення здійснення закупівель з дотриманням принципів публічних закупівель і вимог законодавства.

При опрацюванні наданих додаткових матеріалів було встановлено, що витрати на виконання вимог проекту постанови для суб'єктів малого та мікро підприємництва складуть 2 656 684, 92 грн на одного суб'єкта господарювання та, відповідно, 409 644 874 554, 48 грн для 154 194 таких суб'єктів.

Проте наведена в М-Тесті інформація із відповідними розрахунками витрат не була взята до уваги при обчисленні сумарних витрат держави та суб'єктів господарювання.

Водночас питома вартість виконання обов'язкових вимог державного регулювання для суб'єктів малого та мікро бізнесу є значно вищою ніж аналогічні грошові витрати суб'єктів великого та середнього бізнесу.

Отже, витрати в розмірі 2 656 684, 92 грн на одного суб'єкта малого/мікро підприємництва можуть бути досить обтяжливими для відповідного бізнес-середовища.

ДРС також взято до уваги, що консультації щодо впливу запропонованого регулювання на суб'єктів малого та мікро підприємництва та визначення детального переліку процедур, виконання яких необхідно для здійснення регулювання, не проводилися.

- ✓ проект Закону України «Про державну промислову політику», розробником якого виступав Мінстратегпром.

Проектом Закону пропонувалося встановити правові засади заходів стимулювання діяльності суб'єктів господарювання у сфері промисловості без порушення міжнародних зобов'язань України.

Водночас у поданих документах не описано механізму дії запропонованого регулювання з урахуванням основних бізнес-процесів, які потрібно буде забезпечити суб'єктам господарювання для реалізації його вимог.

Так, наприклад, уточнення потребувала інформація, викладена в частині першій статті 17 проекту Закону «При здійсненні закупівель товарів, робіт, послуг для забезпечення державних і місцевих потреб *встановлюється пріоритет промислової продукції, виробленої на території України, перед промисловою продукцією, виробленою на територіях іноземних держав*».

Водночас в проекті Закону відсутні будь-які інші критерії щодо такої продукції.

Відсутність відповідних розрахунків витрат у сферах інтересів держави, суб'єктів господарювання та громадян, а також іншої інформації, за умови відсутності якої неможливо встановити, який економічний ефект від впровадження запропонованого механізму державного регулювання матиме проект Закону на показники надходжень до державного бюджету, на порядок формування конкурентоспроможного середовища на відповідних ринках України тощо.

- ✓ проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про автомобільний транспорт» щодо стимулювання використання транспортних засобів, оснащених електричними двигунами», що розроблявся Мінінфраструктури.

Проектом передбачалось запровадити перехід до використання електробусів. А саме пропонувалось починаючи з 2025 року при проведенні конкурсів на перевезення пасажирів встановити мінімальні відсоткові частки, які мають займати електробуси в парку перевізника: не менше 20% на 01.01.2025, не менше 40% на 01.01.2027, не менше 80% на 01.01.2029.

За інформацією розробника, проект розроблений у зв'язку із зобов'язаннями України щодо реалізації окремих положень Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, Директиви 2009/33/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23 квітня 2009 року «Щодо просування чистих та енергоефективних транспортних засобів автомобільного транспорту» та покликана стимулювати використання транспортних засобів, оснащених електричними двигунами.

Проте проект містив діаметрально протилежний, від регламентованого вищевказаною Директивою, підхід до питань законодавчого просування чистих та енергоефективних транспортних засобів автомобільного транспорту. Так, норми Директиви 2009/33/ЄС дають час для коригування державних закупівель та чіткий ринковий сигнал, зважаючи на прогнози ринку, наявність достатньої інфраструктури для підзарядки і дозаправки, яка розгортається в ЄС згідно з прийнятим 08.11.2017 Комісією планом дій з підтримки прискореного розгортання інфраструктури альтернативних видів палива в Союзі, включаючи посилення підтримки розгортання загальнодоступної інфраструктури за рахунок коштів Союзу.

АРВ до проекту не містило жодних обрахованих показників грошових та часових витрат суб'єктів господарювання на побудову станцій зарядки для електробусів та супутніх витрат, пов'язаних з реалізацією процедур приєднання цих станцій до електричних мереж, а також об'єктивної оцінки самої здатності наявних локальних енергетичних мереж забезпечити безпечне та безаварійне функціонування за умови підключення до них таких зарядних станцій.

До того ж в АРВ зазначено, що реалізація норм проекту потребуватиме загальних витрат з боку перевізників у розмірі 12-15 мільярдів євро. Зазначений обсяг витрат, у сукупності з витратами на побудову станцій зарядки, в річному еквіваленті в разі перевищуватиме розмір всіх траншів, запозичених Україною в такій міжнародній фінансовій інституції як МВФ за останні 30 років.

- ✓ проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Технічного регламенту засобів цивільного захисту», розробником якого виступала ДСНС.

Проектом постанови пропонувалося затвердити Технічний регламент засобів цивільного захисту з метою зниження ризиків, пов'язаних з використанням засобів цивільного захисту; усуненням дублювання державними органами сфер відповідальності щодо здійснення нагляду засобів цивільного захисту тощо.

Проте в поданих документах була відсутня інформація, чому чинне регулювання не розв'язує проблему та потребує вдосконалення, зокрема, в

частині необхідності розширення повноважень ДСНС під час здійснення державного ринкового нагляду видів продукції та розширення Переліку видів продукції, щодо яких органи державного ринкового нагляду здійснюють державний ринковий нагляд, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 № 1069 (крім піротехнічних засобів).

До того ж відсутність у Технічному регламенті чіткого переліку видів продукції, що буде підлягати контролю, унеможлиблює однакове розуміння норм Технічного регламенту суб'єктами господарювання та уповноваженими органами при їх застосуванні.

Також до ДРС надійшла низка звернень від суб'єктів господарювання із проханням не погоджувати проект постанови, оскільки окремі норми Технічного регламенту мають суттєві недоліки, є незрозумілими та в подальшому можуть призводити до неоднозначного трактування що, відповідно, ускладнюватиме їх дотримання, та у разі їх прийняття призведуть до значних негативних наслідків для ринку робіт і послуг протипожежного призначення.

Загалом у 2021 році ДРС внаслідок прийняття рішень про відмову в погодженні проектів регуляторних актів, які не відповідали вимогам та принципам державної регуляторної політики, було упереджено впровадження неефективних та необґрунтованих регулювань, прийняття яких передбачало 446,1 млрд. грн додаткових витрат для суб'єктів господарювання та 39.1 млн. грн для держави.

Згідно із Законом регуляторний акт не може бути прийнятий або схвалений уповноваженим на це органом виконавчої влади або його посадовою особою, якщо розробниками не було дотримано процедур оприлюднення, підготовки аналізу регуляторного впливу, погодження із уповноваженим органом.

Так, протягом поточного року ДРС виявлено обставини, за яких 37 регуляторних актів не могли бути прийнятими або схваленими уповноваженими на це органами виконавчої влади, а саме:

- 7 постанов Кабінету Міністрів України (6 з яких виявлено за результатами моніторингу регуляторних актів, прийнятих на виконання вимог Закону України «Про соціальні послуги»: від 01.06.2020 № 427 «Деякі питання здійснення контролю за додержанням вимог Закону України «Про соціальні послуги», від 01.06.2020 № 428 «Про затвердження Порядку регулювання тарифів на соціальні послуги», від 01.06.2020 № 450 «Деякі питання надання соціальних послуг шляхом соціального замовлення», від 01.06.2020 № 449 «Про затвердження Порядку проведення моніторингу надання та оцінки якості соціальних послуг», від 02.09.2020 № 772 «Про затвердження Типового положення про будинок-інтернат для громадян

похилого віку та осіб з інвалідністю», від 03.03.2020 № 185 «Про затвердження критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг»);

- наказ Мінсоцполітики від 07.08.2019 № 1209 «Про внесення змін до Порядку розроблення державного стандарту соціальної послуги», проект якого не погоджувався з ДРС (Мін'юстом скасовано державну реєстрацію наказу);

- 22 розпорядження капітанів морських портів України (11 – щодо підвищення рівня безпеки /скасовано лише одне (Капітаном Бердянського морського порту)/, 11 – щодо надання інформації про вантаж);

- 4 накази Мінмолодьспорту: від 03.06.19 № 2818 «Про затвердження Правил спортивних змагань з лижних гонок», від 07.03.17 № 946 «Про затвердження форм звітності №5-ФК (річна), №5-ФК (зведена) (річна) про діяльність дитячо-юнацьких спортивних шкіл (спеціалізованих дитячо-юнацьких спортивних шкіл олімпійського резерву) та інструкцій щодо їх заповнення», від 06.12.16 № 4560 «Про внесення змін до деяких наказів Міністерства молоді та спорту України», від 26.06.18 № 2997 «Про затвердження Типового положення про організацію безпечних пішохідних і велотуристичних маршрутів історичними та визначними місцями». Мін'юстом скасовано державну реєстрацію цих наказів;

- наказ МКІП від 09.09.16 № 784 «Про затвердження Порядку обліку музейних предметів в електронній формі» (скасовано державну реєстрацію);

- наказ МОН України від 11.07.17 № 994 «Про внесення змін до Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності» (скасовано державну реєстрацію);

- наказ Мінцифри від 19.12.2019 № 27 «Про затвердження Регламенту роботи центрального засвідчувального органу».

До того ж позитивним є те, що у поточному році не виявлено жодного регуляторного акта, прийнятого з порушенням вимог Закону місцевими органами виконавчої влади (у 2020 році – 3, 2019 – 6, 2018 - 20).

Водночас починаючи з вересня 2021 року ДРС запроваджено здійснення моніторингу проектів регуляторних актів, що виносилися на розгляд відповідних урядових комітетів Кабінету Міністрів України з порушенням вимог Закону.

Так, ДРС вжито заходів з метою упередження схвалення проектів регуляторних актів з порушенням вимог Закону на відповідних засіданнях урядових комітетів Кабінету Міністрів України, а саме:

- трьох законопроектів:

«Про брокерську діяльність у сфері нерухомості», розробником якого виступав ФДМУ та щодо якого ДРС було прийнято відмову в погодженні проекту регуляторного акта;

«Про соціальну роботу», розробником якого виступало Мінсоцполітики та проект якого не надходив на погодження до ДРС;

«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо порядку державного нагляду (контролю) за додержанням законодавства про працю», розробником якого виступало Мінекономіки та щодо якого ДРС тричі приймалися рішення про відмову в погодження проекту регуляторного акта;

- восьми проектів постанов Кабінету Міністрів України:

двох, розробниками яких є Мінрегіон і щодо яких ДРС було прийнято відмову в погодженні проекту регуляторного акта («Про затвердження Порядку відшкодування власнику (співвласникам) будівлі коштів на оснащення будівлі вузлом (вузлами) комерційного обліку, сплачених у вигляді внесків за встановлення вузлів комерційного обліку, у разі невстановлення оператором зовнішніх інженерних мереж у відповідній будівлі вузла (вузлів) комерційного обліку» та «Про затвердження Порядку відшкодування власнику (співвласникам) будівлі коштів на оснащення будівлі вузлом (вузлами) комерційного обліку, сплачених у складі тарифів на теплову енергію та відповідні комунальні послуги, у разі встановлення ним (ними) вузла (вузлів) комерційного обліку у будівлі самостійно (за власні кошти)»);

двох, розробниками яких є МОЗ («Деякі питання функціонування Національного реєстру донорів крові та компонентів крові, а також осіб, яким заборонено виконувати донорську функцію, в електронній системі охорони здоров'я» - відмова в погодженні ДРС; «Про затвердження порядку обліку, зберігання, видачі, транспортування, знешкодження, ввезення в Україну та вивезення за її межі штамів мікроорганізмів, токсинів і отрут тваринного та рослинного походження» - не надходив на погодження до уповноваженого органу);

«Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання для підтримки культури та збереження культурної спадщини», розробником якого є АМКУ та щодо якого ДРС було прийнято відмову в погодженні проекту регуляторного акта;

«Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України», розробником якого є Мінсоцполітики та проект якого не надходив на погодження до ДРС;

«Про затвердження Державного соціального стандарту фізкультурно-спортивної реабілітації ветеранів війни, членів їх сімей та сімей загиблих (померлих) ветеранів війни», розробником якого є Мінветеранів та проект якого не надходив на погодження до ДРС;

«Про внесення змін до Порядку надання спеціальних дозволів на користування надрами», розробником якого є Міндовкілля та проект якого не надходив на погодження до ДРС.

Протягом 2021 року до ДРС надійшло 635 звітів про відстеження результативності дії регуляторних актів, з них:

- 483 звітів надано регуляторними органами центрального рівня (173 – про базове, 101 – про повторне, 209 – про періодичне);
- 152 звітів надано місцевими органами виконавчої влади (34 – про базове, 69 – про повторне, 49 – про періодичне).

Варто зазначити, що на рівні центральних органів виконавчої влади кількість наданих звітів зменшилась із 500 звітів у 2020 році до 483 звітів у 2021 році, коли на рівні місцевих органів виконавчої влади, навпаки, збільшилась з 117 звітів у 2020 році до 152 звітів в 2021 році.

На рівні центральних органів виконавчої влади кількість регуляторних органів, якими у 2021 році провадились заходи з відстеження результативності дії регуляторних актів збільшилась у порівнянні з 2020 роком. Зокрема, у 2021 році заходи з відстеження результативності дії регуляторних актів провадились 33-ма регуляторними органами центрального рівня, а у 2020 – 27-ми відповідно.

У порівнянні з минулим роком знизилась кількість регіонів, місцевими органами виконавчої влади яких протягом року не подано до ДРС жодного звіту про відстеження. Так, якщо у 2020 році в 8-ми регіонах (Волинська, Дніпропетровська, Закарпатська, Львівська, Рівненська, Харківська, Хмельницька та Чернівецька області) місцевими органами виконавчої влади не було подано до ДРС жодного звіту про відстеження, то у 2021 році кількість таких регіонів зменшилась до 6-ти (Житомирська, Закарпатська, Львівська, Миколаївська, Рівненська, Херсонська області).

Водночас ДРС у поточному році запроваджено практику прийняття рішень про перегляд регуляторних актів на підставі аналізу звітів про відстеження регуляторних актів. Так, прийнято 4 таких рішень.

Ці рішення стосувалися 3-х постанов КМУ та наказу ДПС від 12.12.06 № 771 «Про затвердження Порядку пломбування місць можливого доступу до спирту на брагоректифікаційних апаратах підприємств-виробників спирту та спиртовмісної продукції всіх форм власності» (далі – наказ ДПС).

За результатами прийняття цих рішень:

- постанову КМУ від 27.12.2010 № 1238 «Про затвердження переліку достатніх підстав, які надають податковим органам право на проведення документальної позапланової виїзної перевірки платника податку на додану вартість для визначення достовірності нарахування бюджетного відшкодування такого податку» включено до переліку проекту постанови КМУ «Про скасування деяких постанов Кабінету Міністрів України», який підготовлено ДРС;

- Мінфіном розробляється проект наказу про визнання таким, що втратив чинність наказ ДПС.

У 2021 році ДРС на виконання статті 27 Закону, на підставі звернень суб'єктів господарювання здійснено експертизу близько п'яти десятків регуляторних актів центральних органів виконавчої влади щодо відповідності їх положень принципам державної регуляторної політики.

За результатами проведеної роботи у 2021 році ДРС прийнято 7 рішень про необхідність усунення порушень принципів державної регуляторної політики (у 2020 – 6).

Зокрема, рішення про необхідність усунення порушень принципів державної регуляторної політики у 2021 році були спрямовані на:

- внесення зміни до підпункту 1.2 пункту 1 Положення про експертизу тимчасової непрацездатності, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 09.04.2008 № 189 «Про затвердження Положення про експертизу тимчасової непрацездатності», в частині виключення з підпункту 1.2 пункту 1 Положення, слів «та сертифіката державної акредитації», оскільки на сьогодні акредитація є добровільною процедурою, а не обов'язковою;

- внесення зміни до пункту 3.2 розділу III Положення про склади тимчасового зберігання, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 28 травня 2012 року № 613, в частині виключення абзацу 7 цього пункту та внесення змін до абзацу 8 цього пункту, оскільки відповідні положення не узгоджуються з вимогами чинного законодавства та суперечить принципам державної регуляторної політики;

- внесення зміни до підпункту 2 пункту 3.3 розділу III Порядку надання складським об'єктам статусу «митний склад» та позбавлення такого статусу, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 16 липня 2012 року № 835, в частині виключення абзацу 4 цього підпункту та внесення змін до абзацу 5 цього підпункту, оскільки відповідні положення не узгоджуються з вимогами чинного законодавства та суперечить принципам державної регуляторної політики;

- внесення зміни до Порядку надання послуг із забезпечення запобігання і ліквідації розливу забруднюючих речовин у морських портах України, затвердженого наказом Міністерства інфраструктури України від 21.08.2013 № 631, в частині виключення абзаців третього та четвертого пункту третього цього Порядку, оскільки ці положення не узгоджуються з вимогами актів вищої юридичної сили в частині надання виключного права для АМПУ у провадженні господарської діяльності, яка підлягає ліцензуванню, що призводить до неправомірного обмеження конкуренції у відповідній сфері господарської діяльності;

- внесення зміни до Інструкції про порядок заборони виходу в територіальне море та внутрішні води України українських невійськових суден і плавзасобів посадовими особами Державної прикордонної служби України, затвердженої наказом Адміністрації державної прикордонної

служби України від 18.04.2005 № 291, в частині необхідності виключення з абзацу другого пункту 2 Інструкції слів «як правило», а також конкретизації та приведення її норм у відповідність з вимогами чинного законодавства та принципами державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності;

- визнання таким, що втратив чинність наказ Міністерства транспорту України від 02.04.2001 № 182 «Про затвердження Положення про підготовку і перепідготовку державних морських лоцманів і лоцманів-операторів служб регулювання руху суден», оскільки цей наказ не відповідає вимогам чинного законодавства та суперечать принципам державної регуляторної політики;

- внесення зміни до Інструкції про зміст та порядок складання звіту проведення інвентаризації викидів забруднюючих речовин на підприємстві, затвердженої наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України від 10.02.1995 № 7, в частині виключення пункту 1.11 Інструкції вимог щодо необхідності реєстрації звіту інвентаризації викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря для отримання суб'єктами господарювання відповідного дозволу.

Одночасно інформуємо, що у 2021 році за ініціативи ДРС відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 01.09.2021 № 925 «Про утворення міжвідомчої робочої групи з питань дерегуляції господарської діяльності» утворено Міжвідомчу робочу групу з питань дерегуляції господарської діяльності (далі — Міжвідомча робоча група), основними завданнями якої є:

1) сприяння забезпеченню координації дій органів виконавчої влади з питань дерегуляції господарської діяльності;

2) підготовка пропозицій щодо формування і реалізації державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності;

3) визначення шляхів, механізмів та способів вирішення проблемних питань, що виникають під час реалізації державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності;

4) підвищення ефективності діяльності органів виконавчої влади з питань дерегуляції господарської діяльності;

5) удосконалення нормативно-правової бази з державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності.

З моменту утворення Міжвідомчої робочої групи проведено чотири її засідання та в результаті підготовлено проекти:

- постанови КМУ «Про визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України», до переліку якої включено 10 постанов Уряду, а саме: від 12.10.1992 № 576 «Про затвердження Положення про дозвільну систему», від 9.08.1993 № 611 «Про перелік відомостей, що не становлять комерційної таємниці», від 19.02.1996 № 229 «Про затвердження

Положення про порядок видачі індивідуальних ліцензій на здійснення резидентами майнових інвестицій за межами України і Положення про порядок контролю та звітності щодо використання майнових цінностей, які інвестуються за межами України», від 29.04.1996 № 465 «Про впорядкування роботи продовольчих і речових ринків», від 22.05.1996 № 549 «Про затвердження Положення про порядок створення і функціонування технопарків та інноваційних структур інших типів», від 06.02.1997 № 149 «Про вдосконалення системи державного контролю за технічним станом міського електротранспорту та забезпеченням безпеки руху трамвайних вагонів і тролейбусів», від 22.12.1997 № 1448 «Про затвердження Положення про порядок проведення аукціонів (публічних торгів) з реалізації заставленого майна», від 14.06.2002 № 833 «Про затвердження Порядку відбору зразків продукції тваринного, рослинного і біотехнологічного походження для проведення досліджень», від 27.12.2010 № 1238 «Про затвердження переліку достатніх підстав, які надають податковим органам право на проведення документальної позапланової виїзної перевірки платника податку на додану вартість для визначення достовірності нарахування бюджетного відшкодування такого податку» (зі змінами), від 09.06.2011 № 929 «Деякі питання надання Державною інспекцією з безпеки на наземному транспорті, Державною авіаційною службою, Державною інспекцією з безпеки на морському та річковому транспорті, Державним агентством з туризму та курортів і капітанами морських торговельних портів платних адміністративних послуг»;

- розпорядження КМУ «Про скасування, визнання такими, що втратили чинність, деяких актів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади», до переліку якого включено 16 нормативно-правових актів, а саме: Порядок надання у тимчасове користування громадянам предметів культурно-побутового призначення та господарського вжитку, затверджений наказом Українського союзу об'єднань, підприємств і організацій побутового обслуговування населення від 16.12.1999 № 46; 12 інструкцій щодо надання відповідних послуг, затверджених наказом Українського союзу об'єднань, підприємств і організацій побутового обслуговування населення від 27.08.2000 № 20; наказ МОЗ від 11.12.2007 № 811 «Про затвердження Державних санітарних норм і правил для підприємств, що виробляють солод, пиво та безалкогольні напої»; наказ Державного комітету України із земельних ресурсів від 23.07.2010 № 548 «Про затвердження Класифікації видів цільового призначення земель»; наказ МОЗ, МВС від 31.01.2013 № 65/80 «Про затвердження Положення про медичний огляд кандидатів у водії та водіїв транспортних засобів»;

- доручення Прем'єр-міністра України «Про перегляд та приведення у відповідність до вимог чинного законодавства, деяких актів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади», до переліку якого включено 21 нормативно-правовий акт (18 постанов Кабінету Міністрів України та 3 накази міністерств).

Також за результатами селекторної наради в Офісі Президента України, що відбулася 7 червня 2021 року, ДРС створила Міжрегіональну робочу групу з питань здійснення державної регуляторної політики та проведення дерегуляції господарської діяльності на регіональному рівні (далі – Робоча група), до складу якої увійшли профільні заступники голів ОДА, керівники структурних підрозділів та Голова ДРС.

Робоча група створена з метою активної співпраці ДРС з обласними державними адміністраціями задля підвищення рівня ефективності та якості реалізації державної регуляторної політики та проведення дерегуляції господарської діяльності на регіональному рівні.

ДРС здійснено аналіз стану дотримання органами місцевого самоврядування вимог державної регуляторної політики протягом січня – грудня 2021 року. За інформацією, отриманою від ОДА, комісіями з перегляду регіональних регуляторних актів станом на 20.12.2021 розглянуто 9329 регуляторних актів, з яких:

- скасовано/ втратили чинність – 3592 регуляторні акти;
- приведено у відповідність до вимог чинного законодавства – 1215 регуляторних актів;
- потребують перегляду – 307 регуляторних актів.

Залишились чинними з переглянутих регуляторних актів 4125, що становить 44,6 відсотків.

Найбільшу кількість регуляторних актів переглянуто в Донецькій, Черкаській, Запорізькій, Херсонській та Київській областях. Найменше регуляторних актів переглянуто в Хмельницькій, Чернівецькій, Кіровоградській, Тернопільській областях та КМДА.

За результатами проведеної роботи ОДА та КМДА створили розділи «Регуляторні акти» на власних сайтах, де розмістили інформацію щодо наявних регуляторних актів на зазначених територіях. Краще за усіх з виконанням цього завдання впоралися: Запорізька, Миколаївська, Харківська, Черкаська, Чернігівська ОДА.

У січні поточного року ДРС проведено чергове засідання Робочої групи, на якому відбулося обговорення рейтингу областей, складеного за результатами роботи у 2021 році. За підсумками роботи ДРС підготовлено аналітичну інформацію згідно з переліком показників, визначених відповідними протокольними рішеннями.

Найкращими за комплексом усіх показників виявилася 5-ка лідерів: Черкаська, Чернігівська, Сумська, Луганська, Івано-Франківська області.

Найгіршими за комплексом усіх показників є: Львівська, Чернівецька, Закарпатська, Кіровоградська, Волинська області.

Підсумовуючи зазначене, до основних тенденцій у реалізації державної регуляторної політики упродовж 2021 року можна віднести:

- підвищення рівня відповідності регуляторної діяльності органів виконавчої влади затвердженим планам, зокрема на рівні центральних органів виконавчої влади;

- підвищення рівня відповідності проектів регуляторних актів вимогам та принципам державної регуляторної політики, зокрема на рівні центральних органів виконавчої влади;

- підвищення рівня відповідності АРВ вимогам Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 15.03.2004 № 308, як на рівні центральними органів виконавчої влади, так і на рівні та місцевих органів виконавчої влади;

- покращення, зокрема на рівні центральних органів виконавчої влади, рівня фактичного виконання рішень щодо необхідності перегляду регуляторних актів, що приймаються регуляторними органами за результатами відстеження результативності дії регуляторних актів;

- застосування ДРС нових підходів і механізмів для координації роботи і підвищення якості та ефективності реалізації державної регуляторної політики

З огляду на це, пріоритетами у забезпеченні та реалізації державної регуляторної політики у 2022 році мають стати:

- підвищення якості підготовки проектів регуляторних актів та аналізів регуляторного впливу до них, у тому числі, шляхом визначення в АРВ компенсаторних заходів у разі, якщо від запровадження регулювання прогнозується надмірне навантаження на малий бізнес;

- здійснення заходів, спрямованих на втрату чинності положень регуляторних актів, які ускладнюють ведення господарської діяльності;

- активізація діяльності регуляторних органів в частині виконання заходів з відстеження результативності прийнятих регуляторних актів та фактичного виконання рішень щодо необхідності перегляду регуляторних актів, які за результатами відстеження результативності їх дії були визнані неефективними.